

Závěr

Ve své práci jsem se pokusila nastínit, že problematika odměňování advokátů není jen marginální záležitostí, jak by se mohlo některým zdát, nýbrž že je třeba této oblasti věnovat značnou míru pozornosti, neboť se jedná o jeden ze základních prvků vztahu advokáta a jeho klienta. O tom, že mnoho i právnicky vzdělaných osob této oblasti nevěnuje dostatečnou pozornost, jsem se mohla přesvědčit i při své snaze získat informace o právní úpravě platné v jiných jurisdikcích. Velmi mě překvapilo, že mnoho studentů práv nemá ani ponětí, jak je v jejich zemi upravena problematika odměňování advokátů, a co mě zarazilo mnohem víc, že většina ani nevěděla, kde podobnou informaci hledat. Přitom mnoho z nich se v budoucnu chce stát advokáty, tak by jistě bylo vhodné, aby znali alespoň v základních obrysech právní úpravu, která bude jistým způsobem limitovat jejich zdroj příjmů.

Snažila jsem se věnovat nejvíce pozornosti smluvní odměně, neboť tu považuji za zásadní a také jako převažující v dnešní době. Hlavním důvodem proč jsem do své práce zařadila i stručný historický exkurz byla skutečnost, že díky tomu může vyniknout, jak se postupem času uvolnila pravidla týkající se odměňování advokátů. V současné době je odměňování postaveno na smluvním základě, kdy zákon stanoví jen určité limity z důvodu ochrany klienta jako slabší smluvní strany, jinak je možné domluvit se na takovém řešení, které bude stranám nejvíce vyhovovat. Určitá omezení také přinášejí stavovské předpisy, a to zejména s ohledem na profesní etiku advokáta.

Co se týče mimosmluvní odměny, pak právní úprava, která je platná a účinná v současné době v České republice, je dle mého názoru značně nepřehledná a bylo by vhodné zejména odstranit dvoukolejnost právní úpravy spočívající v existenci advokátního tarifu a vyhlášky o paušální sazbě odměny. Výpočet mimosmluvní odměny dle advokátního tarifu či výpočet paušální částky představující soudem uznané náklady právního zastoupení pro účely soudního řízení je spojen s nemalými obtížemi i pro mnohé právní profesionály, natož aby byla tato právní úprava přístupná širší veřejnosti. Z tohoto důvodu se domnívám, že by bylo na místě provést podstatnou revizi právní úpravy týkající se této problematiky.

S otázkou odměňování advokátů úzce souvisí i problematika dostupnosti právní pomoci, proto jsem do své práce zařadila i kapitolu pojednávající o možnostech, jak je v České republice zajištěna právní pomoc pro osoby, které se ocitly v tíživé životní situaci a nejsou schopny si z nejrůznějších důvodů sami právní pomoc obstarat. Domnívám se, že je třeba zejména zvýšit právní povědomí české veřejnosti o možnostech, které jim právní řád nabízí k řešení jejich problémů při získávání právní pomoci. Situace v České republice není zdaleka ideální, existují zde však určité prostředky, pomocí nichž mohou osoby získat potřebnou právní pomoc. Problematická je však nedostatečná informovanost veřejnosti, která většinou neví, že zde existují i jiné instituty než je ex-offo advokát pro obžalovaného v trestním řízení.

Problematika jiné výdělečné činnosti advokáta je dle mého názoru velmi zajímavá, neboť advokacie je sice svobodné povolání, avšak jeho výkon je limitován celou řadou právních a zejména pak stavovských předpisů. Těmito předpisy by mělo být zajištěno, aby klient získal kvalitní právní služby a aby se nestal obětí advokátovy snahy o maximalizaci zisku. Z tohoto důvodu je zakázán výkon některých činností, které by mohly vést k ohrožení nezávislosti advokáta, k ohrožení jeho dobré pověsti či pověsti advokacie jako celku, popř. které by mohly vést ke střetu zájmů.

Na závěr jsem se rozhodla pro inspiraci i pro lepší porozumění naší právní úpravě nahlédnout do právních řádů dvou jiných evropských států. Nebylo pro mne příliš velkým překvapením, že právní úprava Německa je značně podobná té naší. Za zmínku stojí zejména důslednější propracovanost týkající se úpravy mimosmluvní odměny a pak přísnější pravidla pro sjednávání smluvní odměny. V případě právní úpravy ve Velké Británii, která je charakteristická rozštěpením výkonu advokacie mezi dvě právní profese, je naopak nejpodstatnější značně rozsáhlá kontraktační svoboda smluvních stran ohledně smluvní odměny. Velmi zajímavá je umožnění dohod „no win, no fee“, kdy je klient chráněn při případném neúspěchu v soudním řízení tak, že v takovém případě není povinen hradit odměnu svému solicitorovi, popř. barristerovi.

V této práci jsem se pokusila zachytit nejdůležitější aspekty odměňování advokátů, problematiky, která zatím není v našich odborných kruzích příliš rozebírána. Pokud tento můj příspěvek pomůže k vyplnění mezery na trhu odborné literatury, popř. podnítit diskuzi o tomto tématu, budu velice ráda, neboť tak bude dosaženo účelu, který jsem při psaní této práce sledovala.